

Nr 78.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1920 kl. 7 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ny stat för statens skogsförsöksanstalt jämte tre i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I punkten 73 under nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på blivande proposition angående ny stat för statens skogsförsöksanstalt beräkna en höjning i ordinarie anslaget till anstalten från 81,650 kronor med 21,900 kronor till 103,550 kronor.

Kungl. Maj:t har därefter i en den 5 mars 1920 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 273, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas från och med år 1921;

dels förklara, att för åtnjutande av de i denna stat för ordinarie befattningar upptagna avlöningar skola gälla de villkor och bestämmelser, som äro fastställda beträffande sådana avlöningar å anstaltens nuvarande stat;

dels ock höja ordinarie anslaget till statens skogsförsöksanstalt från 81,650 kronor med 22,400 kronor till 104,050 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln *dels* föreslagit riksdagen att för diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 81,200 kronor, *dels ock* å tilläggsstat för år 1920 ett anslag av 4,700 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till sid. 235—258

nionde huvudtiteln och till det vid proposition nr 273 fogade statsrådsprotokollet.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft tre inom riksdagen väckta till jordbruksutskottet hänvisade motioner nämligen

Motioner.

nr 72 i första kammaren av herrar *Sederholm* och *Ingeström*, lika lydande med nr 187 i andra kammaren av herr *Sjöblom* vari hemställt, att riksdagen måtte besluta, att föreståndaren för de entomologiska undersökningarna vid statens skogsförsöksanstalt måtte likställas med föreståndarne för övriga avdelningar och erhålla professors titel, samt

att som följd härav å skogsförsöksanstaltens stat för 1921 anvisa ett belopp av ytterligare 1,900 kronor,

samt nr 369 i andra kammaren av herr *Sjöblom*, vari hemställt, att riksdagen måtte besluta

dels att skogsmästarens avlöning skall förutom fri bostad utgå med en begynnelseavlöning av 3,500 kronor, vartill må komma 4 arvodesförhöjningar å 300 kronor,

dels att i följd härav höja det ordinarie anslaget till statens skogsförsöksanstalt med 300 kronor mer än som av Kungl. Maj:t föreslagits eller från 81,650 kronor med 22,700 kronor till 104,350 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser först höjning av arvodena till assistenterna vid skogsförsöksanstalten från 4,200 till 4,800 kronor för assistenten i marklära och från 3,750 till 4,400 kronor för övriga assistenter. Vid det förhållandet att, såsom departementschefen jämväl erinrat, ifrågavarande befattningshavares arvoden så sent som vid fjolårets riksdag undergått förhöjning, har utskottet icke kunnat undgå ställa sig betänksamt till den nu ifrågasatta ytterligare förhöjningen. Till stöd för en sådan åtgärd har visserligen åberopats, att assistenterna vid det under ecklesiastikdepartementet (åttonde huvudtiteln) lydande naturhistoriska riksmuseet, med vilka skogsförsöksanstaltens assistenter ansetts böra jämföras, redan förlidet år erhållit arvoden till belopp av 4,600 kronor. Att emellertid bedöma det berättigade i en sådan jämförelse erbjuder utskottet stora svårigheter, alldenstund någon jämförande utredning icke föreligger och assistenternas vid riksmuseet arvodesfråga såsom tillhörande åttonde huvudtiteln förlidet år behandlats av statsutskottet.

Utskottet.

Utskottet har likväl, då vissa skäl synts utskottet tala för att arvodena till assistenterna vid skogsförsöksanstalten bestämmas i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag, icke velat motsätta sig detsamma i nu angiven del.

Med hänsyn emellertid särskilt till att ärenden av ifrågavarande slag tillhörande å ena sidan jordbruksdepartementets föredragning och å andra sidan något eller några av de övriga departementen inom riksdagen undergå förberedande behandling av olika utskott — jordbruksutskottet respektive statsutskottet — är det enligt utskottets uppfattning för en likformig och enhetlig prövning av stort behov påkallat, att sådana ärenden, innan förslag förelägges riksdagen, undergå jämförande granskning av något sådant statens organ, exempelvis lönerogleringskommittén, vilket äger möjlighet att överblicka lönespörsmålet med avseende å såväl det ena som det andra departementet underlydande personal, detta för att undvika att, såsom i nu förevarande fall skett, viss tjänstemannagrupp föranledes att efter skedd löneförhöjning beträffande under annat departement lydande sådan grupp under förmenande av full jämförbarhet med avseende å kompetens och arbetsuppgifter framställa krav på likställighet i lönehänseende.

Att såsom föreslagits bereda det i staten upptagna kvinnliga biträdet av tredje biträdesgraden (avlöning 2,400 kronor), som tjänstgör som kemist, ett tilläggsarvode av 400 kronor anser utskottet skäligt med hänsyn till de jämförelsevis höga kompetensfordringar, som enligt statsrådsprotokollet måste ställas på detta biträde.

Beträffande därefter anstaltens olika avdelningar har i fråga om skogsavdelningen från skogsförsöksanstaltens styrelse förslag framlagts om inrättande efter angiven plan i skilda trakter av landet av fasta försöksparker i syfte att erhålla för den praktiska skogsskötseln mera direkt användbara resultat än som vore möjligt allenast genom smärre försöksytor. Kungl. Maj:t har med gillande i princip av nämnda förslag i föreliggande proposition upptagit detsamma så vitt rör inrättande av en sådan försökspark vid Siljansfors i Kopparbergs län, om vilken plats lämplighet i förevarande avseende någon tvekan enligt departementschefens uttalande icke torde råda, ävensom begärt ett anslag å extra stat för bestridande av vissa kostnader för iordningsställande av ett boställe å Tönnersjöhedens kronopark i Hallands län, till vilken plats enligt planen den nästföljande försöksparken avsetts att förläggas.

För egen del inser utskottet till fullo betydelsen av att på sätt föreslagits, försök i större skala än som genom de hittills utlagda försöksytorna varit möjligt komma till stånd icke minst som enligt planen

för dessa skulle inrymmas jämväl kostnadsstatistik och utexperimenterande av ändamålsenliga förfaringssätt för virkeskapitalets bokföring. I fråga om den av skogsförsöksanstalten föreslagna, i statsrådsprotokollet angivna ordningen för försöksparkernas inrättande vill utskottet uttala, att det syntes utskottet, som den frågan borde tagas under omprövning, huruvida icke efter försöksparken vid Siljansfors försökspark närmast borde inrättas i de delar av landet, vilka med avseende å skogarnas avkastning äro ur statsfinansiell synpunkt av största betydelse.

För det närmaste handhavandet och tillsynen av den föreslagna försöksparken ingår i Kungl. Maj:ts förslag uppförande i skogsförsöksanstaltens stat av en ny befattning med benämning skogsmästare. Dennes avlöningsförmåner hava i propositionen föreslagits till 3,200 kronor, vartill departementschefen kommit genom jämförelse med kronojägares och skogsfogdars blivande avlöningar. De kronojägare, med vilka jämförelsen gjorts, skulle enligt av Kungl. Maj:t i propositionen nr 271, framlagt förslag erhålla en begynnelseavlöning av 2,688 kronor. Därest skogsfogde fortfarande som hittills skulle åtnjuta 600 kronors högre avlöning än kronojägare borde skogsfogdes avlöning uppgå till i runt tal 3,300 kronor. Då skogsmästare enligt skogsförsöksanstaltens styrelses förslag borde ha 200 kronor högre arvode än skogsfogde, skulle skogsmästares avlöning komma att uppgå till 3,500 kronor, vilket belopp departementschefen emellertid av angivna skäl minskat till 3,200 kronor.

Den av herr Sjöblom väckta motionen nr 369 går ut på, att skogsmästaren bör såsom försöksanstalten förordad beredas en avlöning, som med 200 kronor överstiger skogsfogdes enligt statsrådsprotokollet till 3,300 kronor beräknade arvode ävensom att avlöningsförhöjningarna bestämmas till fyra å 300 kronor att utgå efter respektive 3, 6, 9 och 12 år.

För egen del vill utskottet först erinra, att utskottet i utlåtande nr 74 angående lönereglering för domänverket tillstyrkt en löneplan, vari en i förevarande avseende jämförlig kronojägares avlöning upptagits till ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag till 2,556 kronor nedsatt belopp. Härav följer, att skogsfogdes avlöning med ovan angiven utgångspunkt torde uppgå till i runt tal 3,200 kronor. I förhållande till detta belopp torde skogsmästares begynnelseavlöning efter Kungl. Maj:ts beräkning böra uppgå till 3,100 kronor.

För egen del har utskottet funnit så mycket mindre anledning att i anslutning till motionärens förslag föreslå någon höjning i sistnämnda belopp, som — med iakttagande såsom departementschefen framhållit att någon reduktion i dyrtidstillägget icke bör såsom beträffande domänverkets personal ifrågakomma för skogsmästare, vilken befattning icke

är att hänföra till detta verk — skogsmästarens avlöning, om densamma sättes till sistnämnda belopp med dyrtidstillägg torde enligt verkställd beräkning komma att uppgå till sådant belopp i förhållande till skogsfogdes sammanlagda avlöningsförmåner, att motionärens önskemål därigenom torde bliva tillgodosett. Utskottet vill ock uttala, att skogsmästares arvode torde vid en blivande definitiv lönereglering för domänverket böra undergå den förändring, som i anledning därav kan anses skälig. I avseende å avlöningsförhöjningarna har utskottet icke funnit anledning frångå Kungl. Maj:ts förslag. Dessa torde sålunda böra bestämmas till tre å 300 kronor att utgå efter respektive 5, 10 och 15 år. Däremot bör, såsom departementschefen framhållit, skogsmästare icke erhålla tillfällig löneförbättring.

Mot att skogsavdelningens expensanslag samtidigt ökas med 1,000 kronor för hyra och 3,600 kronor för hantlangning eller till 18,200 kronor har utskottet intet att erinra.

Icke heller föranleder förslaget om uppförande för naturvetenskapliga avdelningen av ytterligare en assistent, varav behovet synes ådagalagt, någon erinran. Härav föranledes ock en höjning av avdelningens expensanslag med 2,000 kronor.

Vid anstaltens entomologiska laboratorium är för närvarande anställd en laborator och till biträde åt honom är i staten beräknat ett belopp av 1,000 kronor.

På sätt framgår av statsrådsprotokollet har från skogsförsöksanstaltens styrelse förslag framställts om förändring av ifrågavarande laboratorium till en fristående avdelning med en professor såsom föreståndare och en ordinarie assistent såsom biträde.

Detta förslag har emellertid departementschefen icke ansett sig böra biträda, men då behov påtagligen förelåg av att bereda laboratorn ett mera kvalificerat och stadigvarande biträde föreslagit uppförande för laboratoriets räkning av en assistentbefattning.

I den av herrar Sederholm och Ingeström väckta motionen och i herr Sjöbloms motion nr 187 har upptagits försöksanstaltens ovanberörda förslag att likställa laboratorn å entomologiska laboratoriet med föreståndarna på de övriga avdelningarna.

Utskottet uppskattar till fullo betydelsen av den gagnrika verksamhet, som bedrivs vid nämnda laboratorium, och håller jämväl före, att detsamma bör i den mån utvecklingen så påfordrar utrustas med tillräckliga arbetskrafter. Utskottet har emellertid icke av vad i förevarande motioner anförts blivit övertygat om behovet att vidtaga den däri föreslagna förändringen beträffande laboratoriet i fråga. Utskottet

är ock förvissat, att därest ett bestämt behov av sådan förändring förelegat Kungl. Maj:t icke skulle underlåtit att därom göra framställning. Utskottet kan sålunda icke biträda motionärernas förslag. Däremot synes utskottet i statsrådsprotokollet bärande skäl förebragta för uppförande i staten av en ordinarie assistentbefattning. Inrättande av sistnämnda assistentbefattning har ansetts böra medföra en höjning av naturvetenskapliga avdelningens expensanslag utöver den här ovan angivna å 2,000 kronor med ytterligare 1,500 kronor till resekostnader, vadan avdelningens expensanslag skulle komma att höjas med sammanlagt 3,500 kronor.

Det framlagda förslaget till stat erhåller med iakttagande av det av utskottet för skogsmästare här ovan föreslagna arvodesbeloppet följande lydelse.

	Lön	Tjänstgöringspennin- gar	Orts- tillägg	Arvode	Summa	
Till bestridande av chefsgrö- mål	—	—	—	500	500	
1 föreståndare för skogsavdel- ningen.....	5,000	2,500	—	—	7,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 dito för naturvetenskapliga avdelningen	5,000	2,500	—	—	7,500	
1 laborator i skogsentomologi, arvode.....	—	—	—	5,600	5,600	Efter 5 år kan arvudet höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 assistent i marklära m. m., arvode.....	—	—	—	4,800	4,800	Efter 5 år kan arvudet höjas med 400 kronor.
1 assistent, arvode	—	—	—	4,400	4,400	
3 assistenter, arvoden.....	—	—	—	13,200	13,200	
1 kvinnligt biträde av tredje graden (kemist).....	1,500	700	200	400	2,800	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor. Av varje ålderstillägg till- höra 100 kronor lönen och 100 kronor tjänstgörings- penningarna.
1 dito av andra dito	1,300	500	200	—	2,000	
1 första skogsbiträde	1,700	1,000	300	—	3,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor.
1 skogsbiträde, arvode	—	—	—	2,500	2,500	Efter 5 år kan arvudet höjas med 200 kronor.
1 dito, dito	—	—	—	2,500	2,500	
1 skogsmästare, dito	—	—	—	3,100	3,100	Efter 5 år kan arvudet höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.
1 räknebiträde, dito	—	—	—	1,600	1,600	
1 vaktmästare, tillika portvakt, maskinist och planterings- vakt.....	1,100	650	150	—	1,900	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kro- nor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
Till gemensamma expenser ..	—	—	—	—	10,000	
Till särskilda expenser för skogs- avdelningen	—	—	—	—	18,200	
Till särskilda expenser för naturvetenskapliga avdelnin- gen	—	—	—	—	13,100	
Summa	—	—	—	—	104,200	

Anm. 1. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas vaktmästaren, skola av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor samt för lyse 25 kronor om året. Därest vaktmästaren åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava övan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw-timmar. Åtnjutes lyse, skall befattningshavare själv bekosta armatur och lampor. — I övrigt skola i fråga om förmån av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (Svensk författningssamling 1918 nr 836).

Anm. 2. Skogsmästare åtnjuter fri bostad.

Till följd av bostadsavdrag för en vaktmästare kan liksom hittills det behövliga anslaget sättas 250 kronor lägre än statens slutsumma eller sålunda till 103,950 kronor. Någon ändring i avlöningsvillkoren har icke ansetts erforderlig.

Med avseende å de begärda extra anslagen fördela dessa sig på följande sätt:

	Tilläggsstat år 1920	Extra stat år 1921	Ökning
	Kronor	Kronor	Kronor
Bränsle	—	3,000	—
Publikationer	—	25,000	15,000
Gemensamma expenser	1,000	2,000	1,000
Extra räknebiträde vid skogsavdelningen	—	1,600	—
Biträde vid analyser vid naturvetenskapliga avdelningen	—	1,600	—
Expenser för skogsavdelningen	1,900	7,000	1,900
» » naturvetenskapliga avdelningen ..	1,300	4,000	1,350
» » entomologiska undersökningarna	500	2,800	1,000
Anslagstavlor vid försöksfälten	—	500	—
Inventarier vid Siljansfors försökspark	—	8,000	—
Hantlangning vid denna parks kartläggning m. m.	—	4,500	—
Hälften av byggnadskostnaderna för ett boställe å Tönnersjöhedens försökspark	—	20,000	—
Inventarier m. m. för den nye assistenten å naturvetenskapliga avdelningen	—	1,200	—
	Summa kronor 4,700	81,200.	

Den väsentliga ökningen i anslagsposten till publikationer är en följd av tryckningskostnadernas stegring och föranleder icke någon erinran från utskottets sida liksom ej heller de mindre höjningar, som föreslagits i vissa redan för år 1920 upptagna poster. Vad därefter angår de nu

för första gången uppförda anslagsposterna, avser ett belopp av sammanlagt 12,500 kronor kostnader, som föranledas av det av utskottet här ovan tillstyrkta förslaget om anläggande å Siljansfors kronopark av en försökspark och ger ej anledning till erinran. Beträffande däremot det till viss del av byggnadskostnaderna för ett boställe å Tönnersjöhedens försökspark upptagna beloppet torde detta med hänsyn till vad utskottet här ovan uttalat ifråga om ordningen för försöksparkernas inrättande icke för närvarande böra beviljas.

Det begärda tilläggsanslaget ger ej anledning till någon erinran. Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställningar och med avslag å motionerna nr 72 i första kammaren och nr 187 i andra kammaren

dels godkänna ovan intagna förslag till stat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas från och med år 1921;

dels förklara, att för åtnjutande av de i denna stat för ordinarie befattningar upptagna avlöningar skola gälla de villkor och bestämmelser, som äro fastställda beträffande sådana avlöningar å anstaltens nuvarande stat;

dels höja ordinarie anslaget till statens skogsförsöksanstalt från 81,650 kronor med 22,300 kronor till 103,950 kronor;

dels för diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt å extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 61,200 kronor;

dels ock för diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt å tilläggsstat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 4,700 kronor,

B) att motionen nr 369 i andra kammaren, i den mån den icke kan anses besvarad genom vad utskottet här ovan anført, ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 maj 1920.

På jordbruksutskottets vägnar:

AABY ERICSSON.

Närvarande: Hrr Ericsson Aaby, Norin, Hellström, Ingeström, greve Wachtmeister, Sjöblom, Sävström, Dalberg, Sederholm, Hagfält, Flognfält, Ericsson i Arboga, Larsson i Bondarve, Ericson i Oberga och Anderson i Knapasjö.

Reservation

av herrar *Hellström, Ingeström, Sjöblom* och *Sederholm*, som yrkat,

att föreståndaren för de entomologiska undersökningarna vid Statens skogsförsöksanstalt måtte likställas med föreståndarne för övriga avdelningar och erhålla professors titel, samt

att som följd härav å skogsförsöksanstaltens stat för 1921 måtte anvisas ett belopp av ytterligare 1,900 kronor;

samt av herr *Sjöblom*, som yrkat,

dels att skogsmästarens avlöning skall förutom fri bostad utgå med en begynnelseavlöning av 3,500 kronor, vartill må komma 4 arvodesförhöjningar å 300 kronor,

dels ock att i följd härav det ordinarie anslaget till statens skogsförsöksanstalt måtte höjas med 300 kronor mer än som av Kungl. Maj:t föreslagits eller från 81,650 kronor med 22,700 kronor till 104,350 kronor.